(כל בו (ס׳ נ״ט)):

ג [ד]**אִם בָּנוּ אֵינָם יְהוּדִים לְיִשְׂרָאֵל בַּיִת בְּשַׁבָּת (יט) בְּאִסּוּר,** (ו) (כ) **נָכוֹן לְהַחְמִיר (כא) שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ בּוֹ.** הַגָּהָה: מֵיהוּ אִם הִתְנָה יִשְׂרָאֵל עִם אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, *וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי עֲשָׂאָהּ **(כב) בְּעַל כָּרְחוֹ** לְמַהֵר לְהַשְׁלִים מְלַאכְתּוֹ, אֵין לָחוּשׁ (מרדכי ריש פרק מי שהפך (מו״ק ס׳ תמנב) וברבינו ירוחם (נתיב ד ס״ה) ובית יוסף (ס׳ תקמג ד״ה מותר)). **וְעַיֵּן** לְקַמָּן סִימָן תקמ״ג (ס״ג):

ד [ה]**מְלָאכָת פַּרְהֶסְיָא, אֲפִלּוּ בְּמִטַּלְטְלִין כְּגוֹן סְפִינָה (כג) הַיְדוּעָה לְיִשְׂרָאֵל, * דִּינָהּ כְּמוֹ מְלָאכָת מַחְבָּר:**

ה [ו]**אִם שָׂכַר אֵינוֹ יְהוּדִי לְשָׁנָה אוֹ לְשִׁתִּים** (ז) [ז] (כד) **שֶׁיִּכְתֹּב לוֹ** (כה) **אוֹ שֶׁיֵּאָרֵג לוֹ בֶּגֶד, הֲרֵי זֶה כּוֹתֵב וְאוֹרֵג בְּשַׁבָּת כְּאִלּוּ קָצַץ עִמּוֹ שֶׁיִּכְתֹּב לוֹ סֵפֶר אוֹ שֶׁיֵּאָרֵג לוֹ בֶּגֶד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, וְהוּא**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אֲחֵרוֹת וּלְהַחֲזִיר אֲלוּ לְעַצְמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁקִּפְּחָם שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ יִשְׂרָאֵל מַתָּר, שֶׁזֶּהוּ לֹא נִקְרָא עֲדַיִן מְלֶאכֶת יִשְׂרָאֵל עַיֵּן שָׁם:

ה (ז) [שֶׁיִּכְתֹּב לוֹ]. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְכָתַב בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָינָא (סי׳ לג) שֶׁנִּשְׁאַל מִגְּבִיר אֶחָד הַיּוֹשֵׁב בְּאמ״ט אִם יוּכַל לַעֲשׂוֹת חוֹתָם שֶׁיּוּכַל לִדְפֹּס בּוֹ דְּגֶמֶת חֹתָמוֹ מִמֶּשׁ, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יְצַוֶּה לְהַדְפִּיס חֹתָמוֹ עַל הַכְּתָבִים שֶׁהוּא צָרִיךְ לַחֹתְם, אָסַר לוֹ, וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן כְּתָב שֶׁלָּהֶם, וּבְשׁוּת״ת

בְּאֵר הַיטֵב

סָעִיף א׳ וְדוּק: **ג (ו) נָכוֹן לְהַחְמִיר.** וּבְ״ח (ס״א) כָּתַב דְּבְקִבְּלַת נוֹת יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל רַבֵּנוּ תָּם וּמָתַר בְּדִיעֲבַד, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהַקַּן הָאֲבָנִים דַּמָּתַר לְשַׁקְעָם. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״י) טַ״ז (סק״ד). [וּבְסֵפֶר אֲלִיהוּ רַבָּה (סק״ח) הוֹכִיחַ (בְּמִשְׁמָעוּת) [מִמִּשְׁמָעוּת] הַב״ח דְּנָכוֹן לְהַחְמִיר כְּדַעַת שֻׁלְחָן עָרוּךְ]: **ה (ז) שֶׁיִּכְתֹּב לוֹ.** זֶהוּ דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״י ה״י־ב), וְנִרְאֶה לִי כַּוָּנַת הָרַמְבַּ״ם כְּדַרְכּוֹ הַשָּׁרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוֹפֵר מֵיָחֵד שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁצָּרִיךְ הַשֹּׂר לִכְתֹּב לוֹ לִכְתֹּב מְחַיֵּב לוֹ לִכְתֹּב וּבְעֵת שֶׁאֵין צָרִיךְ יוֹשֵׁב בְּטֵל, לְכָךְ מַתָּר לִכְתֹּב

בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, שֶׁהֲרֵי הַיִּשְׂרְאֵל אֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת וְאִם רָצָה עוֹשֶׂה לְמָחָר, וְאֵין הַיִּשְׂרְאֵל מַרְוִיחַ בְּמֶה שֶׁעוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת. וְהַיֵּשׁ מִי

בֵּאוּר הֲלָכָה

ג * וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי עֲשָׂאָהּ בְּעַל כָּרְחוֹ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סוֹף סָעִיף קָטָן כ״ב בְּמֶה שֶׁהֶבְאנוּ בְּשֵׁם הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ט) **וְהִסְבַּרְנוּ טַעֲמוֹ דַּהֲוָה לַיֵּה לְהַתְנוֹת מִתְּחִלָּה.** וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה מֵעֲבוֹדָה זָרָה כ״ב (ע״א) דְּמִשְּׁמַע שָׁם דְּרַק לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמְרִינַן לֵיהּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְצַיֵּית, אֲבָל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֵינוֹ יְהוּדִי לֹא צַיֵּית וּלְכָךְ אוֹסֵר שָׁם לְהַשְׁכִּיר לוֹ מְרָחְצוֹ בְּתְחִלָּה שְׁבּוֹדַאי לֹא יִשְׁמַע לוֹ אַחַר כָּךְ כְּשֶׁיֹּאמַר לוֹ שֶׁלֹּא יְחַמֵּמְנוּ בְּשַׁבָּת, וְאִם כֵּן הָכִי נַמִּי לְעִנְיָן קִבְּלַת פָּשַׁע בְּמֶה שֶׁלֹּא הִתְנָה מִתְּחִלָּה עִמּוֹ, דִּלְבְסוֹף לֹא יְצַיֵּת, וְכֵן מַשְׁמַע מֵרַשִׁ״י מוֹעֵד קָטָן י״ב מִקִּבְּלֵי (ד״ה מקבלי) דְּפֵרֵשׁ דְּמִקִּבְּלֵי קִבְּלַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אָסוּר הַיְינוּ שֶׁאָסוּר לִתְּנוֹ לוֹ בְּקִבְּלַת כִּי עֲבָדֵי לֵיהּ בְּשַׁבָּתָא, אֶלְמָא דְּלֹא סָמְכִינַן עַל מָה שֶׁיִּמְחֲנוּ אַחַר כָּךְ אִם לֹא שֶׁיְּצַוֶּה עִמּוֹ מִתְּחִלָּה, וְזֶהוּ גַּם לְרַשִׁ״י בְּהֵדֵי שְׁרִי, זֶהוּ בְּאֶרְנוּ סְבָרַת אֲלִיָּה רַבָּה. **וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן דְּמַהֲרַמְבַּ״ם** (פ״ו הל׳ יב־יד) **[וְכֵן מֻכָּשָׁלְחָן עָרוּךְ** שָׁהֵעִתִּיקוּ דְּבָרָיו בְּסָעִיף א׳] **מַשְׁמַע דְּקִבְּלַת מָתָר לְמִסַּר לוֹ לְכִתְחִלָּה, אֶלָּא דְּכִשֶּׁיִּגִּיעַ יוֹם שַׁבָּת יִמְחֲנוּ וְלֹא יְגִיחֲנוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה, וּבְעִנְיָנִי מָרְחָץ גַּם הָרַמְבַּ״ם** (שם הט״ו) **כָּתַב דְּאָסוּר לְהַשְׁכִּיר לוֹ** כְּלִישְׁנָא דְּגְמָרָא (ע״ז כא:), **וְעַל כָּרְחָךְ דְּצָרִיךְ לְחַלֵּק דְּלְעִנְיָן מָרְחָץ שֶׁהוּא שְׁכוּר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְגַמְרֵי סְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּלֹא יְצַיֵּת לָנוּ לִשְׁבוּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקִבְּלַת:**

ד * דִּינָהּ כְּמוֹ מְלֶאכֶת מַחְבָּר. עַיֵּן בְּסִימָן רנ״ב סָעִיף ג׳ דְּכָתַב שָׁם הַמְחַבֵּר עַל דִּין זֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר וְלֶאֱסֹר, מַשְׁמַע דְּלֹאו מִדִּינָא כָּל כָּךְ, וְהוּא סוֹתֵר לְהַדְּהָכָא, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רנ״ב סָעִיף קָטָן י׳, וְגַם הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ שָׁם כָּתַב דְּסוֹתֵר לְהַדְּהָכָא. **וּלְדִינָא מַשְׁמַע מֵאַחֲרוֹנִים** [הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (סק״י) וְהַגְּרַ״ז (ס״ד) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל ג ס״י)] **דְּתִפְסוּ לְהַדְּהָכָא לְעִקָּר,** וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם גּוּפָא עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ג (יט) בְּאִסּוּר. הַיְינוּ שֶׁהָיָה בְּקִבְּלַת וּבְתוֹךְ הַתְּחוּם דְּהוּא אָסוּר רַק מִשּׁוּם מְרָאִית עַיִן, דְּבָאֳמֶת אַדַּעְתֵּיהּ דְּנָפְשֵׁיהּ עָבִיד וְכַנַּ״ל, אֲבָל אִם הָיוּ שְׁכִירֵי יוֹם דְּמִדִּינָא אָסוּר, יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר מִצַּד הַדִּין בְּדִיעֲבַד, וְלֹא נָכוֹן בִּלְבַד, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ק יא) וְכֵן מוֹכֵחַ גַּם כֵּן דַּעַת הַב״ח (ס״ב) לְעִנְיַן שְׁכִיר יוֹם, וְכֵן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל ג ס״ז) דְּבִשְׁכִיר יוֹם אָסוּר מִדִּינָא בְּעִנְיַן זֶה שֶׁהוּא מִילְתָא דְּפַרְהֶסְיָא, לוֹ לְעוֹלָם אַ]וְלַאֲחֵרִים בְּכִדֵּי שֶׁיַּעֲשׂוּ, וּכְמוֹ לְקַמָּן בְּסִימָן שכ״ה סָעִיף י״ד עַיֵּן שָׁם. (כו) וְיֵשׁ מְקִילִין דְּאַף בְּכִהֲאי גַּוְנָא אֵינוֹ אָסוּר מִדִּינָא כִּי אִם בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שכ״ה סָעִיף י״ד שָׁם בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה: **(כ) נָכוֹן לְהַחְמִיר.** וְהָאַחֲרוֹנִים (כה) כָּתְבוּ דִּבְדִיעֲבַד יֵשׁ לִסְמֹךְ בְּקִבְּלַת נוֹת עַל דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם וּמָתַר לְדוּר בּוֹ אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ, וְכֵן בְּסִפּוּת הָאֲבָנִים וְתִקּוּן הַקּוֹרוֹת אִם הָיָה בְּקִבְּלַת יֵשׁ לְהַתִּיר בְּדִיעֲבַד לְשַׁקְּעָם בְּבֵנְיָן: **(כא) שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ בּוֹ.** לְעוֹלָם, (כג) וַאֲפִלּוּ אֲחֵרִים, (כד) אֲבָל מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ וּלְמָכְרָהּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי: **(כב) בְּעַל כָּרְחוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעָבַר עַל תְּנָאוֹ שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ מִקֹּדֶם, עַל כֵּן אֵין לוֹ לְחוּשׁ לָזֶה, דְּהַיְינוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ אֲפִלּוּ לִמְחוֹת לוֹ עוֹד בְּעֵת שֶׁעוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה [כֵּן מוֹכֵחַ בְּמִרְדְּכַי וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם שֶׁהֵם מְקוֹר דִּין זֶה שֶׁהוּבְאוּ בְּבֵית יוֹסֵף לְקַמָּן וְכֵן מוֹכֵחַ מִבֵּאוּר הַגְּרַ״א]. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּדַוְקָא אִם עוֹשֶׂה אֶת הַסְּפִינָה בְּמָקוֹם גְּלוּי מִפָּרְסָם, דְּאִם בְּצִנְעָה אֵין לְהַחְמִיר בָּהּ כִּדְמוֹכַח בְּסִימָן רנ״ב סָעִיף ג׳: **ה (כד) שֶׁיִּכְתֹּב לוֹ.** כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד, טז), כַּוָּנַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ו הי״ב) כְּדֶרֶךְ הַשָּׂרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוֹפֵר מְיֻחָד אוֹ חַיָּט מְיֻחָד שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁצָּרִיךְ הַשַּׂר לִכְתֹּב לוֹ לִכְתֹּב וּבְעֵת שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ יוֹשֵׁב וּבָטֵל, וְלָכֵן מַתָּר לִכְתֹּב אוֹ לֵאָרֹג בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, שֶׁהֲרֵי הַיִּשְׂרְאֵל אֵין אוֹמֵר לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת וְאִם רָצָה עוֹשֶׂה לְמָחָר, וְאֵין הַיִּשְׂרְאֵל מַרְוִיחַ בְּמֶה שֶׁעוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת, (כה) אֲבָל אִם שָׂכָרוֹ לֵאָרֹג לוֹ תָּמִיד בְּשָׁנָה זוֹ אוֹ לִכְתֹּב לוֹ תָּמִיד, אָסוּר אַף לְהָרַמְבַּ״ם לִכְתֹּב לוֹ בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁאֵין מְדַקְדֵּק עָלָיו עַל בְּטוּל אֵיזֶה יוֹם, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי מַרְוִיחַ הַיִּשְׂרְאֵל בַּעֲשִׂיָּתוֹ. [ב]וּמֵהַטַּ״ז (סק״ה) מִשְׁמַע (כט) דְּגַם בִּכְהֵאי גַּוְנָא חָשׁוּב לְהָרַמְבַּ״ם קַבְּלָנוּת, כְּיָון שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עָלָיו אִם יִבָּטֵל אֵיזֶה יוֹם, דְּאִם הוּא מַקְפִּיד עָלָיו שֶׁלֹּא יֵשֵׁב אֵיזֶה יוֹם בָּטֵל אָסוּר לְכָלֵי עָלְמָא דְּהָוֵי כְּאִלּוּ צָוָהוּ לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. עוֹד כָּתַב הַטַּ״ז (שם) דְּאִם שָׂכָרוֹ לִגְמֹר סֵפֶר אוֹ בֶּגֶד תּוֹךְ אוֹתוֹ זְמַן, (ל) הוּא כְּמַקְפִּיד, וְהַיְינוּ בְּשָׁיְּדוּעַ דְּאִי אֶפְשָׁר לִגְמֹר אִם לֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה גַּם בְּשַׁבָּת, וְאַף שֶׁאִם יֶאֱנַס עַצְמוֹ וְיֵשֵׁב בַּלַּיְלָה יוּכַל לִגְמֹר בְּחֹל, אַף עַל פִּי כֵן הֲוֵי זֶה כְּמִצְוָה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת [כֵּן בְּאֵר הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ה) כַּוָּנָתוֹ וְהִסְכִּים עִמּוֹ נֶגֶד הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב)]: **(כה) אוֹ שֶׁיֵּאָרֵג לוֹ הֲרֵי זֶה וְכוּ׳.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (כו) כֵּן מַשְׁמַע מִשׁ״ז בְּסָעִיף זֶה (סק״ד) דְּסָתַם וְכָתַב דַּאֲפִלּוּ נַעֲשֶׂה בְּאִסּוּר גָּמוּר אֵין אִסּוּר מְדִינָא רַק נָכוֹן לְהַחְמִיר, וְהֵהֵיא דְּשכ״ה סָעִיף י״ד הָתָם מִשּׁוּם דְּגַנַּאי הוּא שֶׁיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר מְפֻרְסָם שֶׁנִּתְחַלֵּל בּוֹ שַׁבָּת בְּשִׁבְילוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשׁ״ז שָׁם בְּאוֹת י״ג [וְנוֹטָה שָׁם מִדַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לא) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ב) דְּהוּא הַדִּין בְּכָל פְּרָהֶסְיָא] בְּשֵׁם הָרַ״ן (שבת סה. ד״ה וגרסינן), וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת דַּעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן זֶה (סק״ח): **(כז)** הֵם הַב״ח בְּתְחִלַּת סִימָן רמ״ד (ס״א) וְהַטַּ״ז (סק״ד) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל ג ס״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): **(מ)** אֲלִיָּה רַבָּה (שם) וְחַיֵּי אָדָם (שם) בְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, **וְנִפְקָא מִינָּה מִזֶּה** אבל אם נתכוין לטובת עצמו מותר אפילו לבעל הבית לדור בו כיון שהתנה עמו שלא יעשה בשבת. **ב]** ועיין בשו״ע הרב (ס״ט) בהג״ה שהרב בקו״א (מהדו״ב סי׳ רמג) השיג על המג״א ופסק כהט״ז.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ז) כתב שנכון להחמיר שלא יכנס בו שום ישראל לעולם, ואפילו אם כשישכר את הנכרי לימים התנה עמו שלא יעשה ביום השבת והנכרי עשה מעצמו, אם עשה לטובת הישראל נכון שלא יכנס בו שום ישראל לעולם,

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רמד

(כו) שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב עִמּוֹ יוֹם יוֹם, [ז]וְלֹא יַעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה (כז) בְּבֵית יִשְׂרָאֵל. (כח) * [ח]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר בְּשׁוֹכֵר אֵינוֹ יְהוּדִי לִזְמַן. הַגָּהּ: וְדַוְקָא שֶׁשָּׂכְרוֹ (כט) לִמְלָאכָה מְיֻחֶדֶת, כְּגוֹן בָּגֶד לָאֳרֹג אוֹ סֵפֶר לִכְתֹּב, אֲבָל כְּשֶׁשְּׂכָרוֹ (ל) לְכָל הַמְּלָאכוֹת שֶׁיִּצְטָרֵךְ תּוֹךְ זְמַן הַשְּׂכִירוּת, (מ) * לְכֵלִי עָלְמָא אָסוּר (בית יוסף (ד"ה ומ"ש)) * וְכֵמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר סוֹף סִימָן רמ"ז: ו [ט]יְהוּדִי הַקּוֹנֶה מָכָס (לא) וּמַשְׁכִּיר לוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי לְקַבֵּל מָכָס בְּשַׁבָּת, מֻתָּר (לב) אִם הוּא (ט) [ט] בְּקִבָּלַת, דְּהַיְנוּ שֶׁאוֹמֵר לוֹ לְכָשְׁתִּגְבֶּה מֵאָה דִינָרִים (לג) אֶתֵּן לְךָ כָּךְ וְכָךְ. הַגָּהּ: וְכֵן יוֹכַל לְהַשְׁכִּיר הַמָּכָס לְכָל

ז הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (ט"ז). ח הָרַאֲב"ד שָׁם. ט מָרְדְּכִי פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי' רמו) בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר.

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁאוֹסֵר הוּא הָרַאֲב"ד דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל מְרוּיָח בְּמַה שֶּׁעוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת, דְּשָׂמָא יִצְטָרֵךְ גַּם לְמָחָר לִכְתֹּב וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד: (מ) לְכֵלִי עָלְמָא אָסוּר. דְּקָרוֹב הַדָּבָר לְוַדַּאי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְמָחָר לְמְלָאכָה אַחֶרֶת, וְאִם כֵּן מְרוּיָח יִשְׂרָאֵל בְּמְלָאכֶת הַנָּכְרִי בְּשַׁבָּת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז): ו (ט) בְּקִבָּלַת. דְּאָז שָׂרֵי מִדִּינָא. וְאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין קַבָּלַת שְׂאֵין יִשְׂרָאֵל קוֹבֵעַ מְלַאכְתּוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר רֵישׁ סִימָן רנ"ב (ס"ב), וּבְמָכָס קוֹבֵעַ לוֹ דַּוְקָא בְּשַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם שָׁרֵי מִשּׁוּם פְּסִידָא. וּמַהֲאי טַעְמָא שָׁרְינַן הָכָא אַף עַל גַּב דְּהָוֵי בְּפָרְהֶסְיָא. וְאֵין לוֹמַר לְמָה לֹא הִתִּירוּ נַמִּי בְּמָרְחָץ בְּסִימָן רמ"ג (ס"א) מִשּׁוּם פְּסִידָא, דְּהָא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּהִפְסֵד גָּדוֹל, עַיֵּן טַ"ז (סק"ז). יְהוּדִי שֶׁשָּׂכַר הַמֶּלַח מֻתָּר בּוֹ וְהַבַּיִת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לֶאֱסֹר. וְכָתַב שֶׁהַתִּקּוּן הַמּוֹעִיל הוּא לְהַשְׂכִּיר הַכֹּל לְפוֹעֲלִים בְּעַד שְׂכִירוּתָם כָּךְ וְכָךְ לְטָרוֹת מֻשִׁי לְשָׁנָה כו' עַיֵּן שָׁם. וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ו) כָּתַב שֶׁכְּשׁוּרַ"ת זֶרַע

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כו) שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב עִמּוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יְדַקְדֵּק עָלָיו אִם מְבַטֵּל אֵיזֶה יוֹם מִמְּלַאכְתּוֹ: (כז) בְּבֵית יִשְׂרָאֵל. דְּבָזֶה אֲפִלּוּ קַבָּלָנוּת גְּמוּרָה אָסוּר כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן רנ"ב (ס"ב): (כח) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר. הוּא דַּעַת הָרַאֲב"ד (בהשגות שם), וְהַנָּה לְדַעַת הַטַּ"ז הַנַּ"ל נִיחָא בְּפִשְׁיטוּת טַעַם הָרַאֲב"ד, דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּאַף שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל בְּטוּלוֹ מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הַיִּשְׂרָאֵל מְרוּיָח עַל יָדוֹ, וּלְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם הַנַּ"ל גַּם כֵּן נִיחָא, דְּסָבִירָא לֵיהּ לְהָרַאֲב"ד דְּהַיִּשְׂרָאֵל מְרוּיָח בְּמַה שֶּׁעוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת דְּשָׂמָא יִצְטָרֵךְ גַּם לְמָחָר לִכְתֹּב וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד: (כט) לִמְלָאכָה מְיֻחֶדֶת. דְּבָזֶה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא יַגִּיעַ לַיִּשְׂרָאֵל רֶוַח עַל יְדֵי זֶה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת, כְּגוֹן שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ הַיִּשְׂרָאֵל אֲרִיגָה אוֹ כְּתִיבָה כָּל כָּךְ, (מ) אֲבָל אִם לְכָל הַמְּלָאכוֹת, קָרוֹב הַדָּבָר לְוַדַּאי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְמָחָר מְלָאכָה אַחֶרֶת, וְאִם כֵּן מְרוּיַח הַיִּשְׂרָאֵל בְּמְלָאכֶת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, וּלְכָךְ אֲפִלּוּ אִם לֹא יַחְשֹׁב עִמּוֹ יוֹם יוֹם אָסוּר: (ל) לְכָל הַמְּלָאכוֹת. וּמִטַּעַם זֶה יֵשׁ לְמִחוֹת בְּיַד הַשְּׁפָחוֹת כְּשֶׁעוֹשִׂין מְלֶאכֶת אֲדוֹנֵיהֶן בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּשֶׁעוֹשִׂין שֶׁלֹּא בְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְשֶׁלֹּא בְּצִוּוּי בַּעֲלֵיהֶן, דְּהָא הֵם שְׁכוֹרִין לְכָל הַמְּלָאכוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹשִׂין בְּבֵית יִשְׂרָאֵל דְּזֶה אָסוּר אֲפִלּוּ בְּשָׁכוּר לִמְלָאכָה מְיֻחֶדֶת וְכַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּט"ז סָעִיף קָטָן א' דְּמֵבִיא בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שִׁמְחָה (הו"ד בהגהות מרדכי סי' תנב) דְּהוּא אוֹסֵר לְהַשְׁפָּחָה אֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶת עַצְמָהּ בְּבֵית בַּעֲלָיהָ, וְהַטַּעַם מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מְלֶאכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹשָׂה. וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא בְּשֵׁם סֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי' רכב) דְּמְלֶאכֶת עַצְמָהּ מֻתָּר, וְדַעְתּוֹ שֶׁגַּם רַבֵּנוּ שִׁמְחָה מוֹדֶה לָזֶה עַיֵּן שָׁם בְּדִבְרָיו. וְהַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ב) יִשֵּׁב דִּבְרֵי הַטַּ"ז עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּסֵפֶר חַיֵּי אָדָם כְּלָל ס"ד (ס"ב) דְּלִתְקַן הַשְׁפָּחָה בְּגָדֶיהָ לִכְלֵי עָלְמָא מֻתָּר בְּבֵית בַּעַל הַבַּיִת, שֶׁהוּא נִכָּר שֶׁמְּלֶאכֶת עַצְמָהּ הִיא עוֹשָׂה, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן זֶה וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ל"ה: ו (לא) וּמַשְׁכִּיר לוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי. הַלָּשׁוֹן אֵינוֹ מְדֻיָּק, כִּי הַכַּוָּנָה הוּא שֶׁשּׂוֹכֵר אֶת הָאֵינוֹ יְהוּדִי [אַחֲרוֹנִים]: (לב) אִם הוּא בְּקִבָּלַת. דְּאָז שָׂרֵי מִדִּינָא כְּמוֹ בְּעוֹרוֹת לְעִבְדָן בְּרֵישׁ סִימָן רנ"ב (ס"ב) דְּמֻתָּר לִתֵּן לוֹ קֹדֶם שֶׁקִּיעַת הַחַמָּה אִם הוּא בְּקִבָּלַת, מִשּׁוּם דְּאַדַּעְתָּא דְּנָפְשֵׁיהּ קָעָבִיד, וְאַף עַל גַּב דְּאָסוּר שָׁם לְקַבֵּעַ לוֹ מְלַאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת, וְעוֹד דְּהָוֵי מִילְתָא דְּפָרְהֶסְיָא שֶׁהֲעָסָק הָיָה יָדוּעַ לְכָל שֶׁהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי עַתָּה בְּבֵית יִשְׂרָאֵל דְּמֵי דְּאָסַר שָׁם, מִכָּל מָקוֹם הִתִּירוּ בָּזֶה מִשּׁוּם פְּסִידָא, דְּאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ וְאִי לֹא שָׁרִית לֵיהּ אָתֵי לְגִבּוֹת בְּעַצְמוֹ וְיָבֹא לִידֵי אִיסּוּרָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּשַׁמָּא יִכְתֹּב פִּיתְקָא כְּדֶרֶךְ הַמּוֹכְסִים [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב המרדכי)]. [י]וּלְפִי זֶה מַשְׁמַע דִּבְמָכָס שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כְּגוֹן אוֹתָן שֶׁלּוֹקְחִין מִינֵי מַאֲכָל בְּמָכָס, אָסוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, דְּלֹא יָבֹא לִידֵי אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אֲפִלּוּ אִי לֹא שָׁרְינַן לֵיהּ. אֲבָל הַטַּ"ז (סק"ו) וּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז) (נג) מַסְקֵי דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה שָׁרְינַן עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מִשּׁוּם פְּסִידָא. מִיהוּ בְּעַצְמוֹ אָסוּר לְקַבֵּל אַף הַמָּכָס שֶׁל מִינֵי מַאֲכָל אֲפִלּוּ אִם לֹא הוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם וְלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ חֲשַׁשׁ צִידָה וּמִחְבָּר, מִשּׁוּם 'מִמְצוֹא חֶפְצְךָ' וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש"ו [אֶלָּיהָ רַבָּה (ס"ק יד)]. יְהוּדִי שֶׁשָּׂכַר בְּשׁוּל הַמֶּלַח מִן הַשַּׁר, (נג) מֻתָּר לְהַשְׁכִּיר לוֹ פּוֹעֲלִים בְּקִבָּלַת שֶׁאִם יַעֲשֶׂה לוֹ כָּךְ וְכָךְ מֶלַח יִתֵּן לוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכֵּלִים וְהָעֵצִים הֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי [וּבְלְבַד (לד) שֶׁלֹּא יָבִיאוּ עֵצִים מֵרְשׁוּת הַיִּשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת, שֶׁכָּל קַבָּלָנוּת אֵינָהּ מֻתֶּרֶת אֶלָּא אִם כֵּן מִסַּר לָהֶם מֵעֶרֶב שַׁבָּת כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה לְמִסֹּר לְצָרְכּוֹ הַמְּלָאכָה וְיוֹצִיאוּם מֵרְשׁוּתוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת]. אֲבָל אֵין הַתֵּר לִשְׂכֹּר אֵינוֹ יְהוּדִי עַל שַׁבָּת וְחָדָשׁ, דְּמִכָּל מָקוֹם מְרוּיַח הַיִּשְׂרָאֵל בְּמְלַאכְתּוֹ, וְאֵין לוֹ הֶתֵּר אֶלָּא בְּקַבָּלָנוּת [חַיֵּי אָדָם (כלל ג סט"ז)]: (לג) אֶתֵּן לְךָ כָּךְ וְכָךְ. דְּהַיְנוּ שֶׁאֵין מַזְכִּיר לוֹ יוֹם הַשַּׁבָּת כְּלָל, אֶלָּא בְּסָתָם אִם

בָּאוּר הַלָּכָה

ה * וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) שֶׁדַּעְתּוֹ לְהוֹרוֹת כְּהַדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה, [א]וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב וְנָכוֹן לָצֵאת גַּם דַּעְתּוֹ, שֶׁכֵּן גַּם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ו ה"י) נִשְׁאַר אָצְלוֹ דִּין שֶׁל הָרַמְבַּ"ם בְּצָרִיךְ עִיּוּן, וְגַם הַלְּבוּשׁ כָּתַב דְּמִסְתַּבֵּר דַּעַת הָרַאֲב"ד, אֶלָּא דְּמַשְׁמַע דִּלְבוּשׁ מִקְרֶשׁ פְּלוּגְתַּיְיהוּ כְּדַעַת הַטַּ"ז (סק"ה), וְנִרְאֶה דְּבְאֹפֶן שֶׁמְּיַרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי"ק יד) לְכוֹלֵי עָלְמָא מֻתָּר לְדַעַת הַלְּבוּשׁ:

* לְכוֹלֵי עָלְמָא אָסוּר. הִנֵּה אַף שֶׁנִּרְשָׁם עַל זֶה בֵּית יוֹסֵף, הַמְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף גּוּפָא יִרְאֶה דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ בָּזֶה, רַק דַּעַת הָרַמְ"א בְּצַעְמוֹ כֵּן, וְכֵן כָּתַב בִּדְגוּל מַרְבָּבָה:

* וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר סוֹף סִימָן רמ"ז. הַיְינוּ בְּסָעִיף ו' שָׁם דְּאִם הָיָה שְׁכִיר שָׁנָה אָסוּר לְשָׁלְחוֹ עֶרֶב שַׁבָּת בְּאֶמְצַע, דְּאִם הָיָה מְחֻשָּׁב כְּקֻצָּץ, גַּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת הָיָה מֻתָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם בְּסָעִיף א', וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מְיֻשָּׁב דְּאִם הָיָה חוֹשֵׁב הַמַּחְבֵּר דָּבָר זֶה לְלֹא קֻצָּץ, גַּם בְּרִבִיעִי וַחֲמִישִׁי הָיָה אָסוּר לְדַעְתּוֹ בְּסָעִיף א' עַיֵּן שָׁם, וְעַל כָּרְחֵךְ דְּהַשְׁלִיחָן עָרוּךְ מִסְתַּפֵּק בָּזֶה וְלָכֵן צָדַד לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְסָמַךְ אַשִּׁיטַת הָרא"ש שָׁם (פ"א סי' לז), וּכְבָר הֵעִירוּ הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בַּיִת אֲפָרִים חֵלֶק אֶבֶן הָעֵזֶר (סי' קו) מְבֹאָר בְּעִנְיָן זֶה בְּאֹרֶךְ: ו [ט] בְּקִבָּלַת. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְכָתַב בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א' סִימָן ל"ח שׁוֹכְרֵי אוֹרְאנְדַ"ש קוֹזְנִיצ'ס מִן הַשַּׂר, דְּהַיְינוּ לְחָפֵר עָפָר וּלְהָתִיךְ מִמְּנוּ בְּרָזֶל, וְשׁוֹרְפִים וְצוֹרְפִים הָעָפָר בְּתַנּוּרִים־אֵשׁ תָּמִיד תּוּכַ"ד, וְכָתַב שֶׁלְּעִנְיָן הָעָפָר יֵשׁ הֶתֵּר בְּקִבָּלָנוּת, דְּהַיְינוּ מַעֲשֶׂה עֲגֻלּוֹת עָפָר אֲתֵן לָכֶם כָּךְ, אֲבָל בְּהַהֶתֵּךְ הָעָפָר אֵין הֶתֵּר אֶלָּא שֶׁיִּתְּמַכֵּר קֹדֶם שַׁבָּת לְאֵינוֹ יְהוּדִי כָּל חֲתִיכוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּסַךְ קָצוּב, וְהַפּוֹעֵל יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ הַחֲתִיכוֹת הַקְּטַנּוֹת בְּשַׁבָּת (בְּפָרָעוֹן חוֹבוֹ), וּרְשׁוּת בְּיַד יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּקַּח אַחַר כָּךְ בְּפָרָעוֹן חוֹבוֹ הַחֲתִיכוֹת קְטַנּוֹת שֶׁרָאוּיִם לְמִכֹּר בְּשׁוּק, וְכֵן בְּהַחוּךְ זְכוּכִית בְּהוּ"ט יִמְכֹּר קֹדֶם שַׁבָּת כָּל מַה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּהוּ"ט, דְּאִז בְּדִידֵיהּ טָרַח, וְאַחַר שַׁבָּת יִקַּבֵּל יִשְׂרָאֵל הַזְּכוּכִית שֶׁעָשָׂה הַפּוֹעֵל בְּדִמֵּי הַמֶּכֶר עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּאִשֵּׁי הָרא"ש (סי' רמג ס"א) בְּשֵׁם נַחֲלַת לֵיהוֹשֻׁעַ (סי' יג), וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רמ"ג סָעִיף קָטָן ג'. וְכָתַב בְּדִבּוּר שְׁמוּאֵל סִימָן קל"ב עַל בִּנְיַן פִּילְאטְוִוי, דְּהַיְינוּ חִבּוּר כֵּלִים וְגַלְגַּלִּים שֶׁהָאֻמָּנִים טוֹרְחִים וְשׁוֹזְרִים אֶת הַמֶּשִׁי, וּפוֹעֲלִים שְׂכִירִים מִתְעַסְּקִים

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בשו"ע הרב (ס"ט) הביא רק דעת המתירים, ובקונטרס אחרון (סק"ו) כתב: השו"ע הביא סברת הרמב"ם בסתם וסברת הראב"ד בלשון מי שאומר, מכלל דסבירא ליה דהעיקר כהרמב"ם, ובפרט להקל בדברי סופרים. **ב)** ובשו"ע הרב (סי"ב) התיר ג"כ במכס של מיני אוכלים, והטעם דהוי שבות דשבות במקום מצוה (ועיין שענה"צ ס"ק לב).

עוֹן וְהֶדֶר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah